ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΚΟΥΣΟΥΛΗΣ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΑΝ ΔΩΡΟ

κείμενα καλοκαιρινής
ανθρωπολογίας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΑΡΜΟΣ**

Εισαγωγή

Καλοκαίρι. Λέξη όνειρο. Πρόσκληση σε ταξίδι. Σε κόσμο πραγματικό. Σε κόσμο φαντασίας. Το καλοκαίρι αραιώνει τον χρόνο.

Η ημερολογιακή εποχή –Ιούνιος-Ιούλιος-Αύγουστος– είναι η τυπική καταγραφή, η συμβατική χρονική φύση του.

Οι άνθρωποι, όπως τους έζησε η ματιά μου σε όλα τα καλοκαίρια, το περιμένουν ξανά και ξανά, από τη στιγμή που θα τελειώσει, που θα ολοκληρωθεί η σύντομη ή λιγότερο σύντομη σχέση μαζί του. Όλα στον χρόνο εργάζονται για το καλοκαίρι.

Μια καλοκαιρινή ανθρωπολογία, συστηματική, με προσήλωση στο βάθος της εποχής, θα κατέληγε να δει το καλοκαίρι σαν δώρο. Όλα όσα συμβαίνουν μέσα του είναι δώρο από αόρατο δωρητή. Το έζησα αυτό το δώρο και άγγιξα το χέρι του αόρατου δωρητή από την πρώτη μου αναπνοή στον Νότο, στον τόπο του αιώνιου καλοκαιριού.

Σας καλώ στην αλμύρα του.

Ελίκα, Σεπτέμβριος 2026

*(Τα κείμενα φιλοξενήθηκαν στην εφημερίδα *ΤΟ ΒΗΜΑ*)

1

Όταν έφευγε ο Ιούνιος

Ο Ιούνιος ήταν πάντα στον Νότο μήνας αναφοράς. Είχε τελειώσει ο θερισμός, οι καρποί στα κατώγια, τα ζώα σε εργασίες χαμηλής έντασης, η θάλασσα έπαιρνε το βαθύ χρώμα της, η Μάνη απέναντι, να την αγγίζεις στα ηλιοβασιλέματα, οι απαιτήσεις της μέρας σε ρυθμούς αμεριμνησίας, γεμάτη φως ως το βράδυ, όλα μπορούσαν να περιμένουν. Το δικαίωμα στη βραδύτητα είναι κατάκτηση του Ιουνίου.

Κέρδιζαν και τα Κύθηρα αριστερά, όριο προς άγνωστους προορισμούς. Κάθε πλοίο στο πέρασμα, ένα όνειρο και μια φαντασία. Οι παιδικές παρέες που πρόωρα και κλεφτά, μακριά από την επίβλεψη και την προσοχή, κατέβαιναν, με το σχολείο πια κλειστό και το καλοκαίρι όλο διαθέσιμο, στην παραλία για τα πρώτα μπάνια, δεν έχαναν από το βλέμμα τους τα πλοία, ως να χαθούν στον ορίζοντα, παίζοντας για τις μακρινές χώρες που τα περίμεναν, στοιχημάτιζαν για ονόματα και χρώματα. Όλοι ήθελαν να γίνουν θαλασσινοί, ήταν ήδη, θα το καταλάβουν αργότερα.

Είχαν ανθίσει τα περιβόλια. Όλα τα αγαθά του καλοκαιριού στα πρώτα βήματα της ωρίμανσης, στις στενές παραθαλάσσιες ζώνες γης, με τα καλαμπόκια να προηγούνται και τους ήλιους να βιάζονται, όλα να πρασινίζουν στη γραμμή που άγγιζε το χειμερινό κύμα, με το αλάτι πάντα εκεί και το γλυκό νερό άφθονο στ' αυλάκια, δροσερό από τα παράδοξα πηγάδια της ακτής. Εκεί γύρω από τα περιβόλια, είχε πιά, καθώς έφευγε ο Ιούνιος, η καθημερινή ζωή οργανωθεί σαν υπαίθρια εκδήλωση, όλα έξω, όλα στο χώμα, όλα με γήινη μορφή. Όταν έφευγε ο Ιούνιος στον Νότο, αυτή η καθημερινότητα ήταν ζωή παράκτια, με τη βραδινή αλμύρα να δένει ανθρώπους, θάλασσα και στεριά.

Κρατούσε κάτι από παλιές εποχές. Σκηνές που έφερναν στο φως αρχέγονες εναποθέσεις, που ανεπίγνωστα επαναλάμβαναν οι άνθρωποι του Νότου, τις βραδιές με τη μοναδική γλυκύτητα του Ιούνη, τη δροσερή του έλευση στο τέλος του χειμώνα, που τους κράτησε μακριά της και άκουγαν μόνο το βουητό της και έβλεπαν από τα στενά παράθυρα τις φουρτούνες της, να ασπρίζουν μαρμαροφριγάδες –βράχοι στο πέλαγος– και

Γλαρονήσι. Αυτά τα γλυκά βράδια το πυροφάνι κέρδιζε την πρώτη θέση στις επιλογές, με τα παιδιά ενθουσιασμένα, σαν να ανακαλούσαν απροσδιόριστες εμπειρίες, και τους μεγάλους σαν σοφούς κυνηγούς, με την μαλαστούπα να φωτίζει και την ακτή πλούσια να ανταμείβει την εξόρμηση με άφθονα καβούρια και μπομπόλια.

Όταν έφευγε στον Νότο ο Ιούνιος, τα γλαροπούλια είχαν ολοκληρώσει την εκπαίδευσή τους. Γλάροι, σμήνη γλάρων, δεν άφηναν στον ουρανό καμιά ευκαιρία να παραπονεθεί ότι έλειπε από εκείνη τη μυστηριακή προετοιμασία. Η αναχώρησή τους για άλλες θάλασσες στερούσε από τον τόπο κάτι από την ποικιλία του και το Γλαρονήσι έχανε κάτι από τον εαυτό του. Η πύκνωση της παράκτιας κατοίκησης, όλοι, σχεδόν όλοι, θα κατεβούν στη θάλασσα, τσαντήρια θα στηθούν και παλιές πετρόχτιστες καλύβες θα ζωντανέψουν, έχει, καθώς ο Ιούνιος θα φεύγει, συγκροτήσει ένα αυθεντικό δεύτερο παραθαλάσσιο χωριό.

Όταν έφευγε ο Ιούνιος, όλοι γνώριζαν ότι σε λίγο ο καιρός θ' αλλάξει. Ο Ιούλιος, ο βασιλιάς Ιούλιος, θα κέρδιζε, χωρίς αντίπαλο, γη,

ουρανό και θάλασσα. Ο Ιούνιος ήταν πάντα η προετοιμασία για την υποδοχή του. Όλα τέτοιες μέρες επιτάχυναν το βήμα τους. Μάθαμε νωρίς στον Νότο ότι ο Ιούλιος είναι το καλοκαίρι.